

Uppföljning av nämndernas valda åtgärder för 2023 för genomförande av miljö- och klimatprogram 2021- 2030

Av denna bilaga framgår översiktligt vilka åtgärder som Danderyds kommuns nämnder¹ genomfört under år 2023 för att bidra till att uppnå miljö- och klimatprogrammets mål och uppdrag i förhållande till de åtgärder som valdes år 2022. Utöver de åtgärder som presenteras i denna bilaga arbetar nämnderna kontinuerligt med miljö- och klimatprogrammets olika delar inom ordinarie verksamhet.

Miljö- och klimatprogrammet har en genomförandetid till 2030 vilket för med sig att val av åtgärder sker successivt över tid och att åtgärder kopplade till alla sex fokusområden inte väljs för nämnderna årligen.

De åtgärder som valts utgår från miljö- och klimatprogrammets verksamhetsstöd och från tillkommande förslag till åtgärder från förvaltningarna. Rapportering görs i nuläget via rapportmall i excelmatris.

Miljö- och klimatprogram 2030	
Övergripande mål	Fokusområden
<i>Danderyds kommun ska ha en god och hälsosam miljö samt arbeta för en långsiktigt hållbar utveckling.</i>	Begränsad klimatpåverkan Danderyds kommun ska arbeta aktivt för att begränsa utsläppen av växthusgaser och luftföroreningar.
	Frisk luft Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Danderyds kommun ska arbeta aktivt för att begränsa luftföroreningar.
	Friskt vatten Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska främjas. Danderyds kommun ska arbeta aktivt för att begränsa utsläppen av näringsämnen och föroreningar till sjöar, vattendrag och hav.
	Biologisk mångfald Danderyds kommun ska arbeta aktivt för att gynna och förstärka den biologiska mångfalden. Danderyds kommun ska verka för att vid samhällsbyggande och förvaltning bygga in biologisk mångfald för att främja ett rikt växt och djurliv.
	God bebyggd miljö Danderyds kommuns bebyggda miljö ska vara god och hälsosam. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Danderyds kommun ska planera och bygga miljöanpassat samt verka för en giftfri miljö och minskat buller.
	Giftfri miljö Miljön i Danderyds kommun ska vara fri från ämnen som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Danderyds kommun ska arbeta aktivt med utfasning av farliga ämnen och kemikalier och underlätta för de som bor och verkar i kommunen att få en giftfri miljö.

¹ Samhällsutvecklingsförvaltningen har valt att redovisa åtgärder på delegation representerat med SUF i tabellen.

Uppföljning av nämndernas valda åtgärder för 2023 fördelat på miljö- och klimatprogrammets fokusområden

1. Begränsad klimatpåverkan

MÅL	UPPDRAG	NÄMNDERNAS VALDA ÅTGÄRDER	UPPFÖLJNING
1.1. Kommunen ska arbeta för att de som bor och verkar i Danderyd minskar växthusgasutsläppen	1.1.1. Kommunens utsläpp av växthusgaser minskar med 63 procent till år 2030 per invånare med 1990 som basår. Vid upphandling ska miljökrav och energieffektivitetskrav ställas där så är möjligt	<i>MSN: Vid upphandling ska miljökrav och energieffektivitetskrav ställas där så är möjligt.</i>	<i>MSN: Utfört.</i>
		<i>MSN: Information om miljöanpassat byggande, solenergi och energieffektivisering.</i>	<i>MSN: Informationsfolder om grön sotning har skickats ut till kommuninvånare under 2023.</i>
		<i>MSN: Lägg till en punkt om energieffektivitet och dagvatten i checklista för samråd.</i>	<i>Utfört.</i>
		<i>SUF: Erbjud energi- och klimatrådgivning till de som bor och verkar i kommunen.</i>	<i>SUF: Genomfört i samarbete med Täby, Österåker, Vaxholm och Vallentuna kommun.</i>
	1.1.2. Energianvändningen i kommunägda byggnader ska minska med minst med tre procent per år i genomsnitt över en femårsperiod	<i>KFN: Nyttja de konstfrusna isarnas kylanläggningar som värmepumpar (Investeringen avser värmeåtervinning från ishallen i Enebyberg).</i>	<i>KFN: Delprojektet slutfört 2023.</i>
		<i>KFN: Byta ut belysning på fotbollsplaner.</i>	<i>KFN: Projektet slutfört 2023. inom budgetram. Utbyten gjordes på Stockhagens IP, Danderyds gymnasiums IP samt akut underhåll av belysningsarmaturer i eljusspåret i Rinkeby.</i>
		<i>KFN: Byta ut luftavfuktare i ishallarna.</i>	<i>KFN: Projektet slutfört 2023. Den tekniska livslängden var slut på befintliga luftavfuktare. Dessa har ersatts med nya som har större kapacitet och förbrukar cirka 25 procent mindre el vid samma effekt.</i>
		<i>SUF: Byte till mer energieffektiva fönsterlösningar och energieffektiv LED-belysning.</i>	<i>SUF: Genomfört och genomförs löpande.</i>

		<i>SUF: Prioritering av energieffektivisering i fastighetsdrift.</i>	<i>SUF: Görs löpande. Exempelvis genom driftoptimering, utbyten samt byggåtgärder.</i>
	1.1.3. Utsläppen från inrikes transporter, förutom inrikesflyg, ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010	<i>SUF: Åtgärder för hållbart resande, exempelvis temadagar och informationskampanjer.</i>	<i>SUF: Kommunikationsinsatser i samband med cykeldag under våren samt deltagande i europeiska mobilitetsveckan med cykelbingo.</i>
		<i>SUF: Underlätta för externa aktörer att etablera publika laddstationer.</i>	<i>SUF: 20 ladduttag driftsattes på fyra platser av externa aktörer.</i>
		<i>KS: Åtgärder för miljömässigt mer hållbara rutiner, resande och olika informationsinsatser. Exempelvis utökad digital tillgänglighet för bygglovsansökningar, etc. Kommunikationsinsatser och tips för att spara energi och minska klimatpåverkan riktat till verksamheter och de som bor och verkar i kommunen.</i>	<i>KS: Genom att beslut är taget och genomfört att medarbetare har möjlighet att jobba hemifrån 50% samt möjlighet att medverka på möten via Teams bidrar kommunledningskontoret till att öka antalet resfria möten.</i>
	1.2.1 Energianvändningen i kommunägda byggnader ska vara fossilbränsleoberoende	<i>SUF: Installation av solceller på kommunens byggnader.</i>	<i>SUF: Genomfört på Balderskolan och Storkalmar.</i>
1.2 Danderyds kommun som organisation är fossilbränsleoberoende år 2025	1.2.2 Tjänstebilar ska vara fossilbränsleoberoende	<i>MSN: Endast fossilbränsleoberoende bilar köps eller leasas.</i>	<i>MSN: Bilpoolsbilar och cyklar används vid tillsynsbesök och kontroller.</i>
	1.2.3. Kommunanställda ska uppmanas att välja miljövänliga transportmedel inom tjänsten vid arbetspendling	<i>SUF: Låna ut elcyklar till verksamheter.</i>	<i>SUF: Genomfört. Elcyklar utlånade till ungt fokus och biblioteket.</i>
		<i>KS: Fortsatt verka för möjlighet till resfria möten. Utökad antal bilpoolsbilar och utbyte av elbilar med längre räckvidd. Reviderade reseanvisningar med prioritet för gång, cykel, kollektivtrafikval.</i>	<i>KS: Genom att beslut är taget och genomfört att medarbetare har möjlighet att jobba 50% hemma samt möjlighet att medverka på möten via Teams internt inom organisationen samt externt bidrar kommunledningskontoret att öka antalet resfria möten.</i>

2. Frisk luft

MÅL	UPPDRAG	NÄMNDERNAS VALDA ÅTGÄRDER	UPPFÖLJNING
2.1. Luftkvaliteten i Danderyds kommun ska förbättras	2.1.1. Luftkvaliteten längs E18 ska förbättras	<i>SUF: Skolor och förskolor nära E18 har kolfilter i ventilationssystemet.</i>	<i>SUF: Samtliga skolor och förskolor nära E18 har kolfilter som renar tilluften.</i>
		<i>MSN: Mätning av luftkvalitet genomförs.</i>	<i>MSN: Mätningar pågår sedan maj 2022 vid Danderyds gymnasium (permanent mätstation) och med mobil mätstation vid olika skolor. Lokaliseringsutredning för placering är framtagen. Dagsaktuella mätresultat presenteras löpande på kommunens hemsida.</i>
		<i>MSN: Arbeta enligt tillsynsriktning, där luftmiljö behandlas, gentemot Trafikverket. Genom tillsynen verka för att Trafikverket redovisar resultat över E18 luftmiljöpåverkan och vid behov tillse att verket vidtar åtgärder.</i>	<i>MSN: Redogörelse över tillsynsmöten med Trafikverket är utfört genom rapportering till nämnd i samband med uppföljning av tillsynsplanen per mars respektive oktober 2023.</i>
		<i>MSN: Informationsinsatser och rådgivning om hur fastbränsleledning kan påverka hälsa och vad som kan göras för att minska utsläpp av luftföroreningar.</i>	<i>MSN: Informationsinsatser genomförda 2023 om nya skärpta eldningsregler av trädgårdsavfall. Information i avslutsbeslut i klagomålsärenden rörande vedeldning/trivseleldning och liknande.</i>

3. Friskt vatten

MÅL	UPPDRAG	NÄMNDERNAS VALDA ÅTGÄRDER	UPPFÖLJNING
3.1. Belastningen av näringsämnen och föroreningar till vattendrag, sjöar och kustvatten ska minska	3.1.1. Minska mängden förorenat vatten till dag- och spillvattennätet	<i>SUF: Anläggning av våtmarker årligen.</i>	<i>SUF: Restaurering av befintliga prioriterades.</i>
		<i>MSN: Att genom tillsynen (t.ex. i fråga om tillsyn av dag- och spillvattennätet och E18) tillse att mängden förorenat vatten till dag- och spillvattennätet minskas. Tillse adekvat dagvattenrening i planprojekt.</i>	<i>MSN: Bevakar genom tillsyn. Erforderlig dagvattenhantering fastställs i alla planprojekt.</i>

		<i>SUF: Utred möjlighet till dagvattenåtgärd vid Nora träsk.</i>	<i>SUF: Utredning för Nora träsk färdigställd och stödsystem för skyfallsmodellering upphandlades.</i>
		<i>SUF: Kravställande mot fastighetsägare gällande undermåliga serviser.</i>	<i>SUF: pågår</i>
		<i>SUF: Skelletjordsprojektet för förbättrad dagvattenhantering där dagvatten leds till filtreringsytor med skelettjord med kolmakadam.</i>	<i>SUF: Projekt pågår. Deletapp Stockholmsvägen genomförd.</i>
		<i>KFN: Effektivare styrning av bevattning av naturgräsplaner.</i>	<i>KFN: Åtgärd delvis genomförd. Avsåg installation av automatiserat system med regnsensor på plan vid Enebybergs IP. Samt befintligt bevattningssystem genomgick översyn.</i>
3.2. Statusen för sjöar och kust-vatten får inte försämrans och kustvattnet ska uppnå god status i enlighet med vattendirektivet.	3.2.1. Arbeta efter Hav- och vattenmyndighetens åtgärdsprogram för att uppnå god ekologisk status	<i>MSN: Riktad insats, tillsyn av båtklubbar, kontroll av båtbottnen. Pågående arbete sedan ett par år tillbaka.</i>	<i>MSN: Tillsyn pågår enligt strategi för förorenade områden.</i>
		<i>MSN: Tillse att provtagning av vattenkvalitet utförs (på uppdrag av TN) vid kommunens sjöar och vattendrag.</i>	<i>MSN: Utfört</i>
		<i>SUF: Åtgärdsprogram för Lilla Värtan tas fram i samverkan med berörda kommuner.</i>	<i>SUF: Lokalt åtgärdsplan för Lilla Värtan och strömmen framtaget.</i>
		<i>SUF: Provtagning på kommunens sjöar och vattenförekomster.</i>	<i>SUF: Provtagning genomfört på näringsämnen.</i>
	3.2.2. Användning och föroreningar från hälso- och miljöfarliga kemiska produkter ska minska	<i>MSN: Informationsinsatser gentemot båtägare om giftiga båtbottnfärger.</i>	<i>MSN: Utfört inom löpande tillsyn.</i>
		<i>SUF: Informationsinsatser gentemot båtägare om giftiga båtbottnfärger. Samarbete med andra kommuner. Översyn av arrendeavtal med båtklubbar.</i>	<i>SUF: Påbörjat.</i>
	3.2.3. Vattenkvaliteten vid kommunens sjöar och strandbad ska förbättras	<i>MSN: Genom tillsynen tillse att badvattenprover tas löpande under badsäsongen. Tillse att provtagning sker (på uppdrag av TN) inom ramen för Edsvikens vattensamverkan.</i>	<i>MSN: Utfört.</i>

		<i>SUF: Förbättra vattenstatus av Ösbysjön utefter rapport för Danderyds sjöar.</i>	<i>SUF: Reduktionsfiske påbörjades.</i>
3.3. Hållbar dagvattenhantering ska genomföras	3.3.1. Kommunen ska i plan- och bygglovsprocessen förorda hållbar dagvattenhantering	<i>MSN: Dialog tidigt i plan- och exploateringsprocessen. Tillse adekvat dagvattenhantering i planprojekt.</i>	<i>MSN: Erforderlig dagvattenhantering fastställs i alla planprojekt.</i>
3.3. Hållbar dagvatten-hantering ska genomföras	3.3.2. Dagvattenhantering i form av uppströmsåtgärder ska genomföras	<i>SUF: Implementering av vattenplanens föreslagna prioriterade åtgärder.</i>	<i>SUF: Genomförs enligt plan. Exempelvis: Förslag till skötselplan för dagvattenanläggningar upprättat.</i>
		<i>SUF: Uppdatera teknisk handbok så att dagvattenplanens riktlinjer efterföljs.</i>	<i>SUF: Uppdatering av Teknisk handbok påbörjad.</i>
		<i>SUF: Utred dagvattenåtgärd vid nybyggnation av Ginnungagap.</i>	<i>SUF: Genomförd.</i>
		<i>SUF: Införskaffa stödsystem för kartläggning av dagvattenflöden för drift- och planering.</i>	<i>SUF: Stödsystem Scalgo införskaffat.</i>
		<i>MSN: Tillsyn av dagvattenhantering så att vattenstatus inte försämras, exempelvis gällande E18, båtklubbar, golfklubbar, byggprojekt och i specifika tillsynsprojekt som miljö kvalitetsnormer i fråga om parkeringsplatser</i>	<i>MSN: Utfört genom tillsyn. Tillsynsprojektet som rör dagvattenhantering vid större parkeringsplatser fortsätter 2024.</i>

4. Biologisk mångfald

MÅL	UPPDRAG	NÄMNDERNAS VALDA ÅTGÄRDER	UPPFÖLJNING
4.1. Kommunens naturområden och gröna ytor ska skötas så att biologiska värden inte försvinner	4.1.1. Drift av grönstruktur och vattenområden ska stärka biologisk mångfald	<i>KFN: Ingen vald åtgärd för år 2023.</i>	<i>KFN: Gallring förekommer längs leder och motionsspår och sker löpande inom ram i dialog och samverkan med ekologisk kompetens på tekniska kontoret.</i>
	4.1.4. Värdefulla träd såsom äldre ekar, ädellövträd och tallar ska bevaras	<i>SUF: Satsning på att utveckla planteringar i parker med träd, buskar, perenner och lökar för att utöka säsongen för pollinatörer.</i>	<i>SUF: Exempelvis har planteringar gjorts i Bouleparken i Enebyberg, Kvarnparken och Anna Whitlocks park.</i>

		<i>SUF: Årlig insats för skogsgallring. Två områden per år gallras för att främja biologisk mångfald.</i>	<i>SUF: Genomfört.</i>
4.2 Biologisk mångfald ska främjas	4.2.1 Vid samtliga anläggningsarbeten i kommunen ska lösningar för att förstärka biologisk mångfald beaktas	<i>MSN: Vid framtagande av kulturmiljöprogram ska biologisk mångfald samt natur med höga värden beaktas och bevaras.</i>	<i>MSN: Utfört, man har beaktat trädgårdar och grönstruktur.</i>
		<i>SUF: Plantering av almar för att bevara arter som är beroende av almar.</i>	<i>SUF: Påbörjad plantering av resistent almar runt om i kommunen, ca 30 st 2023 .</i>
		<i>SUF: Uppföljning görs genom mätning av art och individantal på 60 referenspunkter i kommunen av växter, fåglar och fjärilar, vilket representerar biologisk mångfald.</i>	<i>SUF: Mätning gjordes på växter 2023.</i>
	4.2.2 Habitat av värde för den biologiska mångfalden ska värnas i planprojekt.	<i>MSN: Värna värdefulla habitat i planprojekt.</i>	<i>MSN: Ett utfört (Grotte).</i>
	4.2.3 Den biologiska mångfalden ska värnas i de kommunala naturreservaten	<i>MSN: Beaktas inom ramen för reservatstillsynen.</i>	<i>MSN: Utfört.</i>
		<i>SUF: Utöka Rinkebyskogens naturreservat med den inköpta delen från Sveaskog. Tillhörande skötselplan och föreskrifter ska främja biologisk mångfald.</i>	<i>SUF: Påbörjat.</i>
4.3 stärka kunskapen och medvetenheten om Danderyds natur, biologisk mångfald och ekosystem-tjänster		<i>UN: Stärka och stödja kunskap inom skolverksamhet. För barn och elever ingår området i läroplanens mål.</i>	<i>UN: För läsåret 2023 hade Danderyds kommun rikets högsta betygssnitt för ämnet biologi (åk 9). Det genomsnittliga betygssnittet var 15,9 – högst av Sveriges samtliga 290 kommuner. 98 procent av eleverna nådde ett godkänt betyg.</i>

God bebyggd miljö

MÅL	UPPDRAG	NÄMNDERNAS VALDA ÅTGÄRDER	UPPFÖLJNING
5.1. Påverkan från trafikbuller ska minska	5.1.1. Andelen boende som är bullerstörda av väg- och spårtrafik ska minska	<i>MHN: Genom tillsyn av Roslagsbanan verka för att</i>	<i>MSN: Utfört genom tillsyn Sammanställning av bullerklagomål som härrör från Roslagsbanan är utförd.</i>

		<i>Trafikförvaltningen/Region Stockholm tillser att bullerriktvärden inte överskrids.</i>	<i>Ny bullerkartläggning pågår (tekniska nämnden). Deltar i framtagandet.</i>
		<i>MSN: Genom tillsyn av E18, enligt tillsynsriktning, verka för att Trafikverket övervakar att bullerriktvärden inte överskrids.</i>	<i>MSN: Utfört Sammanställning av bullerklagomål som härrör från E18 utförd. bullerkartläggning pågår (tekniska nämnden). Deltar i framtagandet.</i>
		<i>KS: Samordna dialog av kommunstyrelsen rörande olika trafikslags trafikbuller oavsett åtgärder och tillsyn i övrigt som genomförs av övriga nämnder. Samordnade möten med region, TRF, TRV och kommun.</i>	<i>KS: Dialog förs löpande med olika aktörer och sker samordnat i samband med större projekt.</i>
5.2. Andel bilresor i förhållande till övriga trafikslag ska minska	5.2.2. Planera och genomföra säkra och miljöanpassade trafikmiljöer vid skolorna	<i>SUF: Inventering av säkra skolvägar och genomförande av åtgärder för ett antal skolor.</i>	<i>SUF: Genomfört till viss del.</i>
5.3. Möjligheten till sortering av avfall ska förbättras för de som bor och verkar i kommunen	5.3.1. Minst 50 procent av hushållsavfallet ska materialåtervinnas och materialåtervinningen från verksamheter ska öka	<i>SUF: Etablera fler återvinningsstationer och informera om fastighetsnära insamling av förpackningar.</i>	<i>SUF: Pågående arbete.</i>
	5.3.2. Verksamheter finansierade av kommunen ska sortera sitt avfall	<i>SUF: Verka för att privata verksamheter finansierade av kommunen ska ha full sortering av sitt avfall.</i>	<i>SUF: Arbete pågår löpande.</i>
		<i>SUF: Återbrukstjänsten REKO ska användas i första hand för kommunens verksamheter.</i>	<i>SUF: Pågående arbete.</i>
		<i>SUF: Arbeta för ett resurseffektivt återbruk av grus som används för sandning av gator och cykelväg under vinterhalvåret.</i>	<i>SUF: Återbrukad sand lades på motions slinga i annan kommun.</i>
5.5. Kommunen ska verka för en modern trädgårdsstad och en hållbar stadsmiljö	5.5.1 När kommunen bygger om eller nytt ska miljömässigt hållbara metoder och material användas.	<i>MSN: Inventering och uppdatering av kommunens kulturmiljöprogram (pågående).</i>	<i>MSN: Utfört.</i>
	5.5.4. När kommunen bygger nytt ska byggnaden miljöklassas enligt vedertaget miljöklassningssystem.	<i>SUF: Kommunens fastigheter följer Miljöbyggnads nivå silver och guld avseende energi vid nybyggnation.</i>	<i>SUF: Följs för entreprenaden Ginnungagap samt för tillbyggnaden vid Enebyskolan.</i>

	5.5.5. Grönytefaktor ska beaktas i plan och exploatering	<i>MSN: Ta fram en grönytefaktor som kommunen använder vid plan- och exploatering.</i>	<i>MSN: Ej utfört. Ingår i arbetet med grönplanen.</i>
--	--	--	--

5. Giftfri miljö

MÅL	UPPDRAG	NÄMNDERNAS VALDA ÅTGÄRDER	UPPFÖLJNING
6.1. Farliga ämnen ska fasas ut och de som bor och verkar i kommunen ska vägledas till att minska sin kemikalieanvändning	6.1.3. Årligen ska informationsinsatser genomföras gentemot företagare och Danderydsbor	<i>MSN: Informationsinsatser inom området giftfri miljö ska genomföras. Exempelvis tema kring giftfri miljö kan omfatta mikroplast och konstgräs, information kring båtbottnfärger, kosmetiskt avfall, mediciner, kemikalier i vardagen.</i>	<i>MSN: Tillsyn på konstgräsplaner utförd.</i>
6.2. Utsläppen av miljö- och hälsofarliga ämnen från fastigheter och anläggningar ska minska	6.2.1. Kommunens fastigheter och anläggningar ska ha en handlingsplan för en giftfri miljö	<i>MSN: Teknisk handbok uppdateras och kompletteras med krav på tex att tryckimpregnerat virke ska undvikas. Koppar och zink samt deras legeringar ska inte annat än undantagsfall tillåtas på grund av deras giftiga egenskaper. Bygglov ska inte ges till koppark, häng- och stuprännor i koppar och liknande annat än till kulturhistoriska byggnader. Kravställning vid tillsyn att allt dagvatten från parkeringsplatser med fler än 100 platser skall ha fungerande oljeavskiljare. Årlig uppföljning om skötsel av anläggningen med bevis om tömning av avskiljaren.</i>	<i>MSN: Ingen åtgärd Hänvisar till tekniska nämnden. MSN informerar om vad som inte är lämpligt i bygglovsprocessen.</i>
		<i>SUF: Vid om- och nybyggnation ställs krav på kemikaliesmarta varor och produkter motsvarande BASTA:s egenskapskrav.</i>	<i>SUF: Genomförs löpande i entreprenader</i>
6.2. Utsläppen av miljö- och hälsofarliga ämnen från fastigheter och anläggningar ska minska	6.2.2. Användning av bekämpnings-medel ska minimeras och bästa miljöanpassade alternativ användas på den mark som ägs av kommunen och dess bolag	<i>SUF: Inventering av konstgräsplaner samt ta fram rutin för skötsel och kontroll.</i>	<i>SUF: Rutiner uppdaterade gällande skötsel och drift av konstgräsplaner och andra syntetiska beläggningar.</i>
		<i>KFN: Vid utbyte av kommunägda konstgräsplaner</i>	<i>KFN: Projektet slutfört 2023 med en positiv budgetavvikelse.</i>

		<i>ska miljövänligare alternativ av infill användas.</i>	
6.3. Mängden avfall och dess farlighet ska minska	6.3.1. Inget farligt avfall ska finnas blandat med annat avfall	<i>SUF: Åtgärder genomförs i enlighet med kommunens avfallsplan för att uppmuntra till sortering så att farligt avfall inte blandas med annat avfall.</i>	<i>SUF: Utveckling av kommunens tjänst för hämtning av farligt avfall från hushåll. Kostnadsfri hämtning erbjuds vid samtliga hämtningar. Kommunikationsinsatser genomförda kring detta.</i>
	6.3.2. Uppkomsten av avfall ska förebyggas och återbruk främjas	<i>UN: Informationsinsatser för att minska matsvinn på enheter som faller inom nämndens ansvarsområde. Mätning av enheternas och kommunens matavfall genomförs två gånger årligen.</i>	<i>UN: Informationsinsatser och mätningar av matsvinn är genomförda helt enligt plan. För att stärka arbetet med matsvinn har en mall tagits fram för att utvärdera och jämföra matsvinnet med tidigare mätning samt för att ta fram åtgärder för de kommunala köken. Matsvinn ingår sedan 2024 som ett officiellt nyckeltal i UN:s uppföljning av ett mål (UN 2023/1100). Vidare har en utfasning av köksutensilier (tallrikar, muggar, skålar et cetera) innehållande ämnena melanin och bisfenol a genomförts.</i>
		<i>MSN: Undersökning hur kommunen kan ställa krav på avfallshandling i fritidsbåtshamnar.</i>	<i>MSN: Krav ställs på avfallsplan enligt ny lagstiftning, ska granskas 2023.</i>
		<i>SUF: Utred möjligheten till sortering av avfall allmänna sopkorgar.</i>	<i>SUF: Fraktionssortering installerat i tre större parker.</i>
		<i>SUF: Informationsinsats för främjande av återbruk. Skapa fler möjlighet för kommuninvånarna till återbruk.</i>	<i>SUF: Avfallsverksamheten har skapat återbruksplatser, Bytiken, för att möjliggöra kommuninvånarnas möjligheter och medvetenhet om återbruk och återbruksplatser.</i>
6.4. Användningen av hälso- och miljöfarliga kemiska produkter ska minska	6.4.1. Hälso- och miljöfarliga produkter och ämnen byts ut mot miljövänligare alternativ	<i>MSN: Informationsinsats gällande båtbottnfärg. Information och gemensamt arbete med båtklubbarna gällande båtbottentvättar.</i>	<i>MSN: Pågår inom ramen för tillsyn.</i>
	6.4.2 Vid upphandling av varor, tjänster och entreprenader ska miljökrav ställas i	<i>KS: Stickprovskontroller för uppföljning av leverantörers miljöarbete.</i>	<i>KS: I de samordnade upphandlingarna sköts kravställningarna hos våra samarbetspartner tex Adda</i>

	enlighet med upphandlingsmyndighetens avancerade nivå där det är möjlig		och SKR. I våra egna upphandlingar följs ställda miljökrav upp.
	6.4.3. Miljöutbildning för nyanställda ges	<p>KS: 1. En digital miljöutbildning tas fram (motsvarande den som genomförs i datasäkerhet och GDPR).</p> <p>2. Nyanställda och därefter alla medarbetare genomför webbutbildningen.</p>	KS: Utbildning kring Agenda 2030 genomförd, denna ingår numera i introduktionspaket som varje nyanställd ska genomföra.
		KS: Sopsorteringen ska förbättras i alla lokaler där kommunen bedriver verksamhet.	KS: Avfallsutvecklingen har utvecklats. På slottet har sorteringsstationer förbättrats. Mörby Centrum har bytt avfallsleverantör i och har ett tätt samarbete för ännu bättre avfallshantering. I Mörby har antalet sopkorgar minskat och förbättrad sortering görs vid evenemang.
6.5. Andelen ekologiska livsmedel som köps in till kommunens verksamhet ska öka	6.5. Andelen ekologiska livsmedel som köps in till kommunens verksamhet ska öka	<p>UN: Vid upphandling ska alla verksamheter inom utbildningsnämndens ansvarsområde köpa så mycket ekologiska livsmedel som budget tillåter för att nå uppdraget om 50 procent.</p> <p>En vegetarisk dag i veckan införs på kommunala enheter, samtliga skolformer.</p>	UN: På grund av de kraftigt ökade livsmedelskostnaderna har de ekologiska inköpen minskat men de kommunala köken köper in så mycket ekologiska livsmedel som budget tillåter.
6.6. Antalet förorenade områden i kommunen ska minska	6.6.1. Utredningar och åtgärder enligt Handlingsplan för förorenade områden	MSN: Ansvarsutredningar och undersökningar av prioriterade objekt ska genomföras och efter det ska åtgärder påbörjas.	MSN: Pågår enligt strategi för förorenade områden.
	6.6.2. Förorenade områden som ligger i närhet till förskolor och skolor samt områden med risk för skred och ras ska vara	MSN: Genom tillsyn ska ansvarsutredningar och undersökningar av prioriterade riskklassade objekt (riskklass 1 och 2) göras och vid behov ska åtgärder genomföras. Övriga objekt undersöks och åtgärdas genom tillsyn vid exploatering och byggande.	MSN: Pågår enligt strategi för förorenade områden.